

از لوطی‌های عیار تا لوطی‌های درباری

۲۷ خرداد ۱۴۰۲ ساعت ۱۴:۰۹

پدیده لوطی‌گری و فرهنگ عیاری، در گستره تاریخ یکجانشینی و شهرنشینی در ایران پیشینه‌ای دراز دارد. جماعتی بسیار در تاریخ ایران‌زمین، دعوی صفت پهلوانی داشته‌اند؛ آنان گاه نیز نهادی اجتماعی برپا کرده‌اند اما درستی یا نادرستی مدعاهای آنان را برگ‌های پرشمار تاریخ نشان می‌دهند. عیاران، شطاران، شاطران، باباشمل‌ها و داش‌مشدی‌ها، همگی از این مدعیان‌اند.

لوطی و لوطی‌گری یک پدیده اجتماعی شهری دیرپا در حیات اجتماعی جامعه ایرانی است که درک و فهم کارکردهای آنان، متضمن بررسی عمیق‌تر آنان در زمینه گسترده‌ای از تاریخ اجتماعی ایران است. منظور از لوطیان در دوره قاجاریه، اشاره به گروهی است که نقش بسیار آرمانی آنها را باید در عیاران و اهل فتوت دوره‌های پیش از دوره قاجار جستجو کرد. در واقع لوطیان یا طبقه معروف به داش و مشدی‌های دوره قاجار، تشکیلاتی بودند از جریان نیرومند عیاری و فتوت که هنوز در برخی از آنان رگه‌هایی از ارزش‌های پهلوانی الهام‌بخش بود و ارزش‌هایی چون شجاعت، وفاداری، پاکدامنی و حفاظت از محله و شهر و عدالت آنان را مجذوب می‌ساخت. اعضا این گروه می‌کوشیدند بر طبق مرام جوانمردی یا لوطی‌گری زندگی کنند. هر کس برای دستیابی به امتیاز جوانمرد می‌بایست به حمایت از ضعیف و مخالفت با ستم‌گرا برافرازد، به وعده خود وفا کند و به راستی سخن گوید. جوانمرد می‌بایست نسبت به حطام دنیوی بی‌اعتنا باشد و از دوستان خود هیچ چیز را مضایقه نکند؛ البته در جوار این گروه از لوطیان، تعداد قابل توجهی به فساد گراییده و با از دست دادن ارزش‌های اخلاقی به عنوان ابزار نیرومند اصحاب قدرت در منازعات سیاسی و مذهبی به خدمت گرفته شدند.

منبع: لمبتون، نگرشی بر جامعه اسلامی ایران، ترجمه یعقوب آژند، تهران: مولی، بی تا، ص ۱۸

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۴۹۲۳۹/عیار-های-لوطی>